

**ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ****Канєва Т.В.,
Думікян А.К.**

У статті досліджено особливості фінансового забезпечення діяльності бюджетних установ в Україні. Визначено основні проблеми, що були характерними для функціонування бюджетних установ в різні періоди економічного розвитку. З'ясовано основні фактори, що негативно впливають на діяльність бюджетних установ, одним з яких є жорстке кошторисне фінансування, здебільшого не спрямоване на оцінку результату, а лише на покриття поточних витрат. Розглянуто особливості діяльності бюджетних установ, їх специфіка та характерні ознаки. Подано зміст механізму фінансового забезпечення бюджетних установ. Наведено відмінності порядку фінансування і розпорядження фінансовими коштами бюджетних установ. Визначено основні джерела фінансування діяльності бюджетних установ. Досліджені та проаналізовані підходи до визначення поняття «бюджетне фінансування» у вітчизняній науковій літературі. Встановлено принципи на яких воно здійснюється. Проаналізовано зарубіжні підходи до забезпечення фінансової незалежності бюджетних установ. З'ясовано, що існуюча в Україні система фінансування бюджетних установ є недосконалою і потребує реформування, насамперед в аспекті переходу від виключно витратного методу, до методу фінансування спрямованого на результат. Запропоновано напрямки підвищення ефективності функціонування бюджетних установ, шляхом застосування окремих елементів моделі часткової автономії, з урахуванням особливостей реалізації вітчизняного бюджетного процесу.

Ключові слова: фінансове забезпечення, бюджетне фінансування, кошторис, загальний фонд бюджету, спеціальний фонд бюджету, бюджетна установа.

**ЕКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БЮДЖЕТНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ****Канєва Т.В.,
Думікян А.К.**

В статье исследованы особенности финансового обеспечения деятельности бюджетных учреждений в Украине. Определены основные проблемы, которые были характерны для бюджетных учреждений в разные периоды экономического развития. Выявлены основные факторы, негативно влияющие на деятельность бюджетных учреждений, одним из которых является жесткое сметное финансирование, в основном не направлено на оценку результата, а лишь на покрытие текущих расходов. Рассмотрены особенности деятельности бюджетных учреждений, их специфика и характерные признаки. Подано содержание механизма финансового обеспечения бюджетных учреждений. Приведены отличия порядка финансирования и распоряжения финансовыми средствами бюджетных учреждений. Определены основные источники финансирования деятельности бюджетных учреждений. Исследованы и проанализированы подходы к определению понятия «бюджетное финансирование» в отечественной научной литературе. Установлены принципы на которых оно осуществляется. Проанализированы зарубежные подходы к обеспечению финансовой независимости бюджетных учреждений. Выяснено, что существующая в Украине система финансирования бюджетных учреждений является несовершенной и нуждается в реформировании, прежде всего в аспекте перехода от исключительно затратного метода, к методу финансирования направленного на результат. Предложены направления повышения эффективности функционирования бюджетных учреждений, путем применения отдельных элементов модели частичной автономии, с учетом особенностей реализации отечественного бюджетного процесса.

Ключевые слова: финансовое обеспечение, бюджетное финансирование, смета, общий фонд бюджета, специальный фонд бюджета, бюджетное учреждение.

ECONOMIC ESSENCE OF FINANCIAL PROVISION OF BUDGET INSTITUTIONS**Kaneva T.V.,
Dumikian A.K.**

The research paper deals with the features of financial provision of government-financed institutions in Ukraine. The main problems that characterized the functioning of government-financed institutions in different periods of economic development are identified. The main factors affecting the functioning of government-financed institutions, one of which is a tough estimated funding largely not aimed at the performance assessment but only at covering operating costs, are found out. The features of functioning of government-financed institutions, their specifics and characteristic features are examined. The content of the mechanism of financial provision of government-financed institutions is provided. The differences in the manner of funding and disposition of financial funds of government-financed institutions are given. The main sources of funding government-financed institutions are identified. The approaches to the definition of the concept «government

funding» in the domestic scientific literature are studied and analyzed. The underlying principles are established. The foreign approaches to ensuring financial independence of government-financed institutions are analyzed. It was found that Ukraine's current system of funding government-financed institutions is imperfect and requires reforming, especially in terms of the transition from purely cost-based method to the method of funding aimed at the performance. The ways to improve the efficiency of government-financed institutions are suggested through applying some elements of the partial autonomy model allowing for the specifics of implementation of the national budget process.

Keywords: financial support, government funding, cost estimates, the total budget of the fund, a special fund of the budget, budgetary institution.

Постановка проблеми. Зміна економічної і політичної моделі розвитку України передбачає докорінну структурну перебудову національної економіки, трансформацію механізмів забезпечення виробничого процесу, факторів і джерел, що забезпечують процеси відтворення. У перехідному періоді якісні характеристики економічного розвитку визначаються критеріями цілеспрямованих структурних перетворень суспільних відносин, форм власності та інвестування. Для відновлення економічної могутності держави, побудови економічної системи, здатної забезпечити громадянам України рівень життя, який можна порівняти з рівнем найбільш розвинених країн, необхідно домогтися значних темпів економічного зростання. Отже, необхідно забезпечити прискорені темпи розвитку всіх суб'єктів господарювання, створити умови для ефективного використання наявних ресурсів.

Механізми і чинники, що впливають на фінансове забезпечення діяльності бюджетних установ, докорінно відрізняються для таких установ відповідно в умовах планової та ринкової економік. В сучасних умовах обмеженості фінансових ресурсів потрібне проведення глибокого і всебічного аналізу, результатом якого повинно стати визначення додаткових джерел фінансового забезпечення діяльності бюджетних установ в Україні на даному етапі, що дозволить домогтися якісного економічного зростання, найбільш адекватного використання наявних ресурсів держави та суспільства.

Сьогодні існує цілий ряд факторів, що перешкоджають прискореному зростанню і прогресивним перетворенням економіки України. Необхідно детальне вивчення факторів і механізмів, щоб виробити пропозиції і сформулювати висновки, пов'язані з виявленням тих напрямків розвитку економіки в цілому, і суб'єктів господарювання, зокрема, які забезпечать залучення інвестицій, як внутрішніх, так і зовнішніх, з метою забезпечення стабільного економічного зростання.

Значну увагу в статті приділено особливостям фінансового забезпечення діяльності бюджетних установ, що пов'язано з необхідністю виявлення резервів для скорочення і оптимізації витрат держави, створенням надійної і адекватної системи перерозподілу фінансових ресурсів, що вилучаються державою, для забезпечення загальнодержавних завдань. У світлі дискусії про необхідність зниження податкового навантаження, визначення оптимальних механізмів і обсягів фінансування на утримання бюджетних установ та виконання покладених на них функцій, може забезпечити значну економію бюджетних коштів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання визначення джерел фінансування діяльності бюджетних установ, чинників і механізмів, що роблять істотний вплив на їх формування і використання досліджені в працях Бендікова М.А., Богомолова А.Ю., Василик О.Д., Герасименко Г.П., Гончарук О.В., Добросердової І.І., Книш М.І., Кузнєцова Б.Т., Лішанського М.П., Лук'янової М.Н., Маркар'ян Е.А., Мнацканяна А.Г., Молякова Д.С., Огородник С.Я., Опаріна В. М., Остапенко В.В., Поддєрьогіна А.М., Привалова В.П., Попової Р.Г., Романенко І.В., Савчук В.П., Сергєєва Л.І., Сергєєва Д.Л., Татюткіної Е.Б., Шохіна Є.І., Федосова В.М., Форкун І.В., Чугунова І.Я. та інших.

Однак, незважаючи на значну кількість публікацій з даної проблематики, практично відсутні наукові роботи, що комплексно і всебічно розглядають механізми і фактори, що впливають на фінансове забезпечення діяльності державних установ, що визначають вибір оптимальних джерел фінансування в умовах ресурсного дефіциту і глибоких структурних деформацій національної економіки.

Постановка мети та завдань. Метою даної статті є виявлення економічної сутності та особливостей механізму фінансового забезпечення діяльності бюджетних установ.

Виклад основного матеріалу. Скорочення бюджетних доходів актуалізує як значимість якості фінансового планування в бюджетному секторі, так і відповідальність органів виконавчої влади та бюджетних установ за результативність бюджетних витрат. Тому питання формування гнучкої системи фінансування державних установ в Україні набули характеру гострої проблеми.

Серед основних проблем які є характерними для всіх бюджетних установ, в усі періоди економічного розвитку України, можна виокремити наступні: жорстке кошторисне фінансування у відповідності до чітко визначених статей доходів та видатків, яке не тільки гальмує стимули для знаходження бюджетними установами нових напрямків фінансування власних витрат, але не створює умови для оптимально та ефективного використання одержаних бюджетних коштів; кошти надаються лише на забезпечення утримання бюджетних установ, своєю чергою покриття витрат, яке б враховувало рівень та якість виконаних робіт, не здійснюється; кошти розподіляються у відповідності до застарілих методик та підходів; наявність постійного дефіциту коштів бюджетів всіх рівнів призводить до неможливості вчасного оновлення основних засобів, що призводить до їх морального та фізичного старіння; наявна система звітності та обліку не забезпечує одержання інформації в обсягах, достатніх для забезпечення більш оптимального планування та використання коштів.

Бюджетні установи, на відміну від інших економічних суб'єктів, являють собою первинну ланку галузей, які відносяться насамперед до сфери надання соціальних послуг (послуг не невиробничого характеру). Поряд з тим, через данні структури щоденно здійснюються рух коштів, чим забезпечується перерозподіл фінансових ресурсів між різними верствами населення, з метою реалізації визначених для кожного з цих установ функцій [1, с. 168].

Бюджетні установи будучи неприбутковими організаціями створюються виключно органами державної або місцевої влади та утримуються за їх рахунок [2]. В процесі свого функціонування вони мають ряд обмежень серед яких зокрема: неможливість бути приватизованими, чи збанкрутіти; можуть засновуватись виключно у формах державної або комунальної власності; не можуть самостійно ліквідуватись; не можуть бути частиною спільного підприємства або самостійно створювати орендне підприємство.

До бюджетних, відносяться наступні установи: Верховна Рада України; Адміністрація Президента; державні адміністрації на місцевому рівні; місцеві органи влади; галузеві міністерства та відомства; підприємства, організації та установи, основним джерелом доходів яких є надходження з державного, чи місцевих бюджетів [3, с. 8].

Таким чином, до бюджетних, належать установи, організації та інші державні структури, основною метою яких є забезпечення повноцінної реалізації всіх державних функцій в сфері охорони здоров'я, освіти, науки, культури, фізичного та духовного розвитку, соціального захисту населення, правоохоронної та управлінської діяльності, тощо. Метою діяльності бюджетних установ є надання необхідних населенню суспільних благ, достатньої кількості та якості. Поряд з тим, досягання таких цілей неможливе без фінансового забезпечення в обсягах, необхідних для повноцінного функціонування даних установ.

Розглядаючи розподіл доходів бюджетних установ, слід відмітити, що вони безпосередньо пов'язані з розподілом доходів бюджету, а відповідно, згідно з Бюджетним кодексом, поділяються на доходи загального та спеціального фондів. Самі ж бюджетні установи здійснюють фінансову діяльність виключно у відповідності до кошторису, який являє собою фінансовий план бюджетної установи на певний період, в якому містяться всі доходи та видатки даної установи. Згідно з поділом доходів державного бюджету, можна виділити два види доходів бюджетних установ:

1. доходи загального фонду бюджету;
2. доходи спеціального фонду бюджету [1].

Щодо доходів загального фонду бюджету, то це такі доходи, що складаються з державних коштів, що надходять на рахунок бюджетних установ із загального фонду державного, чи місцевих бюджетів, з метою забезпечення їх сталого функціонування [4, с. 56].

Окрім коштів, що надаються безпосередньо з бюджетів різних рівнів, існують також доходи самих бюджетних установ та доходи за іншими надходженнями спеціального фонду. Більш детально структура власних доходів бюджетних установ відображена на рисунку.

Слід відзначити, що перелік власних доходів бюджетних установ чітко регламентується Бюджетним кодексом України. При розробці кошторису бюджетної установи на рік, обов'язково враховуються розрахунки видатків, в основу яких покладено показники надання певних видів платних послуг, у відповідності до їх обсягів та розмірів плати. Такі розрахунки слугують основою для планування необхідної суми доходів на певний період, за кожним окремим джерелом, з урахуванням особливостей діяльності конкретної бюджетної установи, з розподілом доходів за кожен місяць. При розрахунку планових доходів, обов'язково враховуються показники фактичного виконання за попередні бюджетні періоди (роки).

Попри наявність власних джерел фінансування, основним для бюджетних установ залишається їх фінансове забезпечення з бюджетів різних рівнів: державного та місцевих. Щодо інших джерел, то вони виступають здебільшого додатковим джерелом доходів. Саме тому основною формою забезпечення бюджетних установ коштами є фінансування за допомогою бюджетних коштів загального фонду. Враховуючи це, розглянемо більш детально підходи до визначення поняття «бюджетне фінансування».

Так у відповідності до визначень, які надаються у вітчизняній літературі, «бюджетне фінансування» розглядається в залежності від підходів на які автори роблять основний акцент. Деякими авторами визначення «бюджетне фінансування» розглядається з точки зору витрат на які воно здійснюється [5; 6; 7].

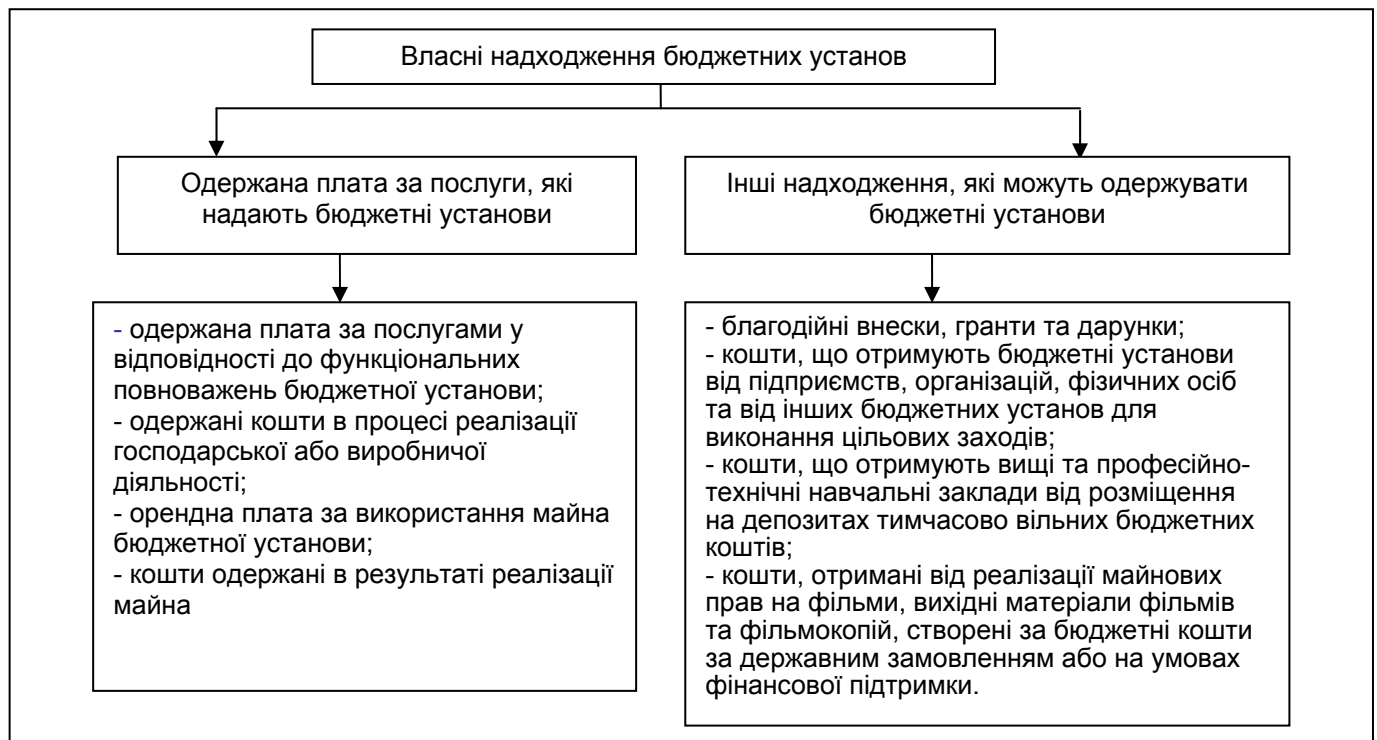
Найбільш вузько з даної позиції розглядає поняття «бюджетне фінансування» А.І. Берлач наголошуючи на тому, що це фінансування, яке здійснюване за рахунок бюджетів різних рівнів [5, с. 220]

У Фінансовому словнику Загороднього А.Г., Вознюка Г.Л та Смовженко Т.С. поняття «бюджетне фінансування» ототожнюється з «кошторисно-бюджетним фінансуванням», під яким розуміють надання державою коштів, з метою утримання бюджетних установ, яке здійснюється за фінансовим планом-кошторисом витрат [6, с. 427].

Схожим за сутністю є визначання яке надає М. Карліна, у відповідності до нього, бюджетне фінансування, являє собою надання грошового забезпечення підприємствам на здійснення певних видатків, пов'язаних з реалізацією державних замовлень та програм, утриманням бюджетних установ державної та комунальної форм власності [7, с.55].

Дещо відмінним і більш розширеним в межах дослідження поняття «бюджетне фінансування» в аспекті видатків, є його трактування Василюком О. Д. На думку науковця, «... це надання юридичним особам з бюджетів різних рівнів коштів та інвестицій, на безповоротній та безоплатній основі, з метою забезпечення

розвитку економіки, реалізації заходів соціального та культурного характеру, оборони, а також інших громадських потреб» [8, с. 331].

Структура власних надходжень бюджетних установ

Серед науковців також існують інші погляди на визначення поняття «бюджетне фінансування» в яких не тільки враховуються напрямки на які спрямовуються кошти, але й визначаються притаманні виключно даному виду фінансування ознаки.

Досить багато авторів акцентують увагу на ознаках безповоротності та безоплатності у наданні коштів з різних бюджетів (державного чи місцевих) при цьому наголошуючи, що метою бюджетного фінансування є забезпечення виконання державою (місцевими органами влади) основних функцій та забезпечення підтримки підприємствам та установам державної форми власності (Л. Воронова, О. Орлюк, А. Монаєнко, О. Башняк, О. Кузьменко, С. Юрій, Й. Бескид та В. Федосов).

Розширює даний підхід В. Дем'янишин, який визначає поняття бюджетне фінансування як сукупність грошових відносин, пов'язаних з перерозподілом та подальшим використанням коштів бюджетів різних видів, які реалізуються через безповоротне та безоплатне надання коштів підприємствам чи домогосподарствам, з метою здійснення заходів визначених бюджетом на певний рік [9, с. 46];

Більш широке визначення надає Економічна енциклопедія за ред. Мочерного С.В., у відповідності до якої «бюджетне фінансування» являє собою грошове забезпечення (асигнування) з бюджетів різних рівнів (державного чи місцевих) надане у безповоротному порядку, з метою виконання державних замовлень та програм або утримання бюджетних установ, яке здійснюється у формі бюджетних асигнувань за певними призначеннями, з метою досягнення визначених державою цілей або задля покриття витрат певних галузей, чи окремих підприємств державної форми власності [10, с. 391].

Таким чином, в останньому визначенні виокремлено одразу кілька ознак характерних для даного виду фінансування: безповоротний та безоплатний характер надання; суб'єктами надання коштів є бюджети різних рівнів – державний та місцеві; мета надання полягає у досягненні певних, визначених на загальнодержавному рівні цілей.

Найбільш широко визначає ознаки бюджетного фінансування М. Харенко, серед яких виокремлюючи наступні:

1. безповоротність та безоплатність надання фінансових ресурсів з бюджетів різних рівнів розпорядникам бюджетних коштів;
2. мета бюджетного фінансування полягає у забезпеченні розпорядників коштами необхідними для покриття видатків, у відповідності до покладених на них функцій;
3. забезпечення фактичного витрачання коштів виділених з бюджетів різних рівнів [11, с. 100].

Підсумовуючи теоретичні підходи до визначення сутності бюджетного фінансування, можна виокремити основні принципи на яких воно базується:

- плановість. Всі видатки, як державного, так і місцевих бюджетів закріплюються у вигляді планово-фінансових актів;

- цільова спрямованість використання коштів. Враховуючи плановий характер бюджетного фінансування, всі кошти виділяються та використовуються у відповідності до визначених цілей;
- безповоротність та безоплатність. Так як бюджетні установи є некомерційними організаціями, їх основною метою є за рахунок виділених коштів забезпечити одержання населенням суспільно необхідних послуг, забезпечуючи при цьому мінімізацію власних витрат;
- фінансування шляхом виконання визначених планів. Передбачає асигнування у відповідності до конкретно визначених цілей;
- фінансування шляхом врахування нормативів. Кожна бюджетна установа фінансується з урахуванням специфічних особливостей окремої сфери функціонування та завдань які вона реалізує;
- контроль. Даний принцип передбачає здійснення постійного контролю за витрачанням коштів з бюджетів різних рівнів саме на ті напрямки, які передбачені кошторисом [12, с. 124].

Бюджетне фінансування має як переваги, так і недоліки. Основною перевагою, яку найчастіше виокремлюють у науковій літературі є те, що бюджетне фінансування в абсолютній більшості надається через кошторис, який передбачає баланс доходів та видатків. Таким чином, фінансування бюджетних установ забезпечується в достатніх для повноцінного функціонування обсягах. Ще однією перевагою є наявність контролю за витрачанням коштів, що надаються розпорядникам бюджетних коштів.

Поряд з перевагами, виділяють і недоліки, серед яких найчастіше наголошують на відсутності необхідних стимулів бюджетним установам для ефективного та раціонального витрачання коштів. Крім того, бюджетне фінансування не передбачає щільного взаємозв'язку між рівнем їх фінансування та результативністю, адже за рахунок бюджетних коштів фінансуються самі бюджетні установи, а не послуги, які ними надаються.

Нівелює можливості до збільшення власних доходів і те, що бюджетні установи, у відповідності до вітчизняного законодавства, мають чітко закріплений взаємозв'язок між власними джерелами надходжень (спеціальний фонд) та напрямками на які вони можуть бути використанні. Таким чином, навіть у випадку одержання бюджетними установами власних коштів, вони не мають достатньої фінансової автономії для прийняття рішень щодо їх використання [14, с. 100]. Якщо бюджетна установа в силу своїх функціональних характеристик надає певні платні послуги або ж здійснює іншу господарську діяльність та отримує за неї кошти, вони будуть включені до спеціального фонду кошторису і використовуватимуться з певною метою, тобто мати цільове призначення.

При розробці проекту кошторису, насамперед враховуються витрати на заробітну плату, що ж до інших витрат, то вони, здебільшого розраховуються з використанням даних попереднього періоду. Слід відмітити, що якість та продуктивність праці враховуються лише опосередковано, зокрема через інформацію про страж, рівень освіти, тощо. Все це призводить до відсутності стимулів до підвищення показників діяльності чи ефективності праці [13, с. 95].

Подолати дану проблему можливо шляхом врахування зарубіжного досвіду щодо введення автономії бюджетним установам. Взагалі у світі виокремлюють мінімальну, часткову та повну автономію установ з бюджетним фінансуванням. У таблиці наведено основні характеристики даних моделей, у відповідності до можливостей самостійного фінансового забезпечення бюджетних установ.

На нашу думку, задля підвищення рівня ефективності та продуктивності діяльності бюджетних установ, у вітчизняній практиці доцільним є поступове введення елементів моделі часткової автономії, з урахуванням специфіки реалізації вітчизняної бюджетної політики. Такі зміни дадуть можливість не лише збільшувати обсяги власних коштів, але й дозволять використовувати їх за власними потребами, що безперечно вплине на зростання стимулів до праці та навіть може призвести до посилення конкуренції при реалізації власної продукції, чи послуг на ринку.

Таблиця. Моделі фінансової автономії установ з бюджетним фінансуванням у відповідності до зарубіжної практики*

Модель фінансової автономії	Характеристика моделі
Мінімальна автономія	Установа в повній мірі забезпечується фінансовими коштами, ресурсами та майном за рахунок державного та місцевих бюджетів. Право на ініціативу щодо можливостей одержання та використання додаткових коштів з інших джерел, значно обмежене або взагалі відсутнє.
Часткова автономія	Установа фінансується за рахунок коштів бюджетів різних рівнів (державного та місцевих) частково. Бюджетна установа має право на власну ініціативу щодо одержання та використання додаткових коштів самостійно, без додаткового погодження.
Повна автономія	Організаційна та правова підпорядкованість відсутня, фінансування діяльності може відбуватись шляхом використання власних, залучених чи запозичених коштів та використовуватись самостійно, без попереднього погодження.

* Примітка. Складено за [14, с. 100]

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, необхідно зазначити, що фінансування бюджетних установ значно впливає на не лише на соціальний, але й на економічний розвиток нашої країни. Будучи

некомерційними організаціями, бюджетні установи практично не мають додаткових надходжень грошових коштів для розвитку. Видатки з державного бюджету є необхідними для існування бюджетних установ, тому ефективне функціонування таких організацій можливо тільки при чітко налагодженому фінансовому механізмі. Задля підвищення ефективності функціонування бюджетних установ, на нашу думку, доцільно:

- враховуючи зарубіжний досвід, застосовувати окремі елементи, притаманні моделі часткової автономії, що не лише дозволить бюджетним установам самостійно залучати додаткові обсяги фінансових ресурсів, але й слугуватиме мотивуючим фактором їх подальшого розвитку;
- надати бюджетним установам розміщувати тимчасово вільні кошти в комерційних банках, що стане додатковим джерелом доходів;
- раціонально і ефективно використовувати бюджетні кошти;
- відмовитися від залишкового методу фінансування;
- здійснювати фінансування бюджетних установ з урахуванням реальних потреб;
- вдосконалити нормативну на законодавчу базу в напрямку контролю за оптимальним використанням коштів, що надаються бюджетним установам;
- організувати дієвий та ефективний контроль за дотриманням бюджетного законодавства.

Список використаних джерел

1. Атамас П. Й. *Основи обліку в бюджетних установах*. – К.: Центр навчальної літератури, 2005 р. – 288 с.
2. *Бюджетний кодекс України № 2456-VI від 8 липня 2010 року*. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
3. *Облік у бюджетних установах: Навчальний посібник*. За ред. д-ра екон. наук, професора В.Ф. Максимової – Одеса: ОНЕУ, ротапінт, 2013 р. – 264 с.
4. Канева Т.В. *Бухгалтерський облік у бюджетних установах*. – К.: КНТЕУ, 2006 - 244 с.
5. Берлач А. І. *Фінансове право України: [навч. посіб. для дистанційного навчання]*. – К.: Ун-т «Україна», 2006. – 288 с.
6. *Фінансовий словник / Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С.* – [2-ге вид., випр. та допов.]. – Л.: Центр Європи, 1997. – 576 с.
7. Карлін М.І., Горбач Л.М., Новосад Л.Я. *Державні фінанси у транзитивній економіці*. – К.:Кондор, 2003. – 200 с.
8. Василюк О.Д., Павлюк К.В. *Державні фінанси України: Підручник*. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
9. Дем'янишин В. *Бюджетне фінансування та його особливості в сучасних умовах / В. Дем'янишин // Світ фінансів*. – 2007. – Випуск 2 (11). – С. 34–48.
10. *Економічна енциклопедія: у 3 т. / [редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін.]*. – К.: Вид. центр «Академія», 2000. Т. 1. – 864 с.
11. Харенко М. В. *Правові основи виконання Державного бюджету України: дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 / Харенко Михайло Володимирович*. – К., 2001. – 246 с.
12. Федосов В. *Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг. ред. В. Федосова*. – К.: КНЕУ, 2008. – 864 с.
13. Юрій С.І. *Бюджетна система. Вишкіл студії: Навч. посіб. / Юрій С.І., Кириленко О.П.* – Тернопіль: Економічна думка, 2010. – 424 с.
14. Пігуль Н. Г. *Особливості реалізації фінансового механізму бюджетних установ / Н. Г. Пігуль, О. В. Люта // Вісник Академії митної служби України. Сер.: Економіка*. - 2010. - № 2. - С. 94-102.

References

1. Atamas, P.Y. (2005). *Osnovy obliku v biudzhetykh ustanovakh [Fundamentals of Accounting in Government-Financed Institutions]*. Tsentr navchalnoi literatury, 288.
2. *Biudzhetni kodeks Ukrainy No 2456-VI vid 8 lypnia 2010 roku [Budget Code of Ukraine of July 8, 2010 No. 2456-VI]*.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
3. Artiukh, O.V. (2013). *Oblik u biudzhetykh ustanovakh: navchalnyi posibnyk [Accounting in Government-Financed Institutions: Tutorial]*. ONEU, 264.
4. Kaneva, T.V. (2006). *Bukhhalterskyi oblik u biudzhetykh ustanovakh [Accounting in Government-Financed Institutions]*. KNTEU, 244.
5. Berlach, A.I. (2006). *Finansove pravo Ukrainy [Financial Law of Ukraine]*. Universytet «Ukraina», 288.
6. Zahorodnii, A.H., Vozniuk, H.L., Smovzhenko, T.S. (1997). *Finansovyi slovnyk [Financial Dictionary]*. Tsentr Yevropy, 576.
7. Karlin, M.I., Horbach, L.M., Novosad, L.Ya. (2003). *Derzhavni finansy u tranzytyvni ekonomitsi [Public Finances in Transitive Economy]*. Kondor, 200.
8. Vasylyk, O.D., Pavliuk, K.V. (2004). *Derzhavni finansy Ukrainy [Public Finances of Ukraine]*. Tsentr navchalnoi literatury, 608.
9. Demianyshyn, V. (2007). *Biudzhetne finansuvannia ta yoho osoblyvosti v suchasnykh umovakh [Government Funding and its Features in the Modern Conditions]*. Svit finansiv, 2 (11), 34–48.

10. Mochernyi, S.V. (2000). *Ekonomichna entsyklopediia [Economic Encyclopedia]*. Vyd. tsentr «Akademiiia», Issue. 1, 864.
11. Kharenko, M.V. (2001). *Pravovi osnovy vykonannia Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy [Legal Framework of Implementing State Budget of Ukraine]*. Taras Shevchenko National University of Kyiv. Kyiv, 246.
12. Fedosov, V. Oparin, V. Safonova, L. Fedosov V. (2008). *Biudzhetni menedzhment [Budget Management]*. KNEU, 864.
13. Yurii, S.I., Kyrylenko, O.P. (2010). *Biudzhetna systema [Budget System]*. Vyshkil studii. Ekonomichna dumka, 424.
14. Pihul, N.H., Liuta, O.V. (2010). *Osoblyvosti realizatsii finansovoho mekhanizmu biudzhetnykh ustanov [Specifics of Implementation of the Financial Mechanism of Government-Financed Institutions]*. Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy. Ser.: Ekonomika, 2, 94-102.

ДАНИ ПРО АВТОРІВ

Канєва Тетяна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів
e-mail: Kaneva_tatjana@ukr.net

Думікян Артур Камосєвич, аспірант

e-mail: Adumikian@gmail.com

Київський національний торговельно-економічний університет
вул. Кіото 19, м. Київ, 02156, Україна

ДАНИЕ ОБ АВТОРАХ

Канєва Татьяна Владимировна, кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов
e-mail: Kaneva_tatjana@ukr.net

Думикян Артур Камоевич, аспирант

e-mail: Adumikian@gmail.com

Киевский национальный торгово-экономический университет
ул. Киото 19 г. Киев, 02156, Украина

DATA ABOUT THE AUTHORS

Kaneva Tatjana Vladimirovna, Ph.D. in Economical Science, Associate Professor of Finance

e-mail: Kaneva_tatjana@ukr.net

Dumikian Arthur Kamoyevych, post-graduate student

e-mail: Adumikian@gmail.com

Kyiv National University of Trade and Economics
19, st. Kyoto, Kyiv, 02156, Ukraine

Рецензент: Тарасюк Михайло Вікторович, доктор економічних наук, професор кафедри фінансів Київського національного торговельно економічного університету.

УДК 336.14:336.2 (477)

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТНИХ НАДХОДЖЕНЬ

Козій Т.В.

Стаття присвячена актуальній проблемі наповнення дохідної частини державного бюджету, яка завжди була і є однією з найважливіших проблем.

Методологічною основою дослідження виступають нормативно-законодавчі акти України, аналіз наукових публікацій і статистичних матеріалів.

Методами дослідження виступає: системний підхід, статистичні спостереження і порівняння.

Результати дослідження показали, що лише при правильному здійсненню бюджетного процесу забезпечується економічна і соціальна стабільність та належний життєвий рівень доходів населення.

***Ключові слова:** державний бюджет, державні видатки, державні доходи, бюджетний дефіцит, податкові надходження, неподаткові надходження, регулювання, збалансування.*

ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ БЮДЖЕТНЫХ ПОСТУПЛЕНИЙ

Козий Т.В.

Статья посвящена актуальной проблеме наполнения доходной части государственного бюджета, которая всегда была и остается одной из важнейших проблем.

Методологической основой исследования выступают нормативно-законодательные акты Украины, анализ научных публикаций и статистических материалов.

Методами исследования выступает: системный подход, статистические наблюдения и сравнения.